

Sp. zn. 39/2021/NZ/MSŘ
Č. j. KVOP-60833/2022
Datum 5. prosince 2022

Vážený pan
prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR
ministr
Ministerstvo zdravotnictví
Palackého náměstí 4
128 01 Praha 2

Vážený pane ministře,

obracím se na Vás v návaznosti na systematickou návštěvu Psychiatrické nemocnice Brno (dále jen „nemocnice“). Návštěva proběhla ve dnech 15. až 17. 9. 2021. Z návštěvy moje bývalá zástupkyně vypracovala zprávu, kterou nemoci zaslala dne 11. 4. 2022.

Ke zprávě se nemocnice vyjádřila dne 9. 6. 2022 a následně dne 9. 9. 2022. Ve zprávě moje bývalá zástupkyně formulovala 49 opatření, u dvou opatření nemocnice doposud nepřijala dostatečné kroky k nápravě. **Obracím se na Vás jako na nadřízený úřad postupem podle § 20 odst. 2 písm. a) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.**

Přístup nemocnice k realizaci zbylých opatření byl vstřícný. Realizace posledních dvou opatření však do značné míry vyžaduje i součinnost Ministerstva zdravotnictví.

K dopisu příkládám zprávu z návštěvy nemocnice a navazující komunikaci s ní.

Dále uvádím opatření, u nichž Vás žádám o přispění k jejich naplnění.

Opatření č. 12 – Pacienti dostávají po každém praní jiné erární oblečení

Text opatření ve zprávě: Umožnit pacientům nosit osobní oblečení, a to vlastní nebo přidělené stejnému pacientovi po celou dobu jeho hospitalizace (bezodkladně).

Zpráva se opatření věnuje na straně 17 a 18.

Pacienti některých stanic (např. 17, 10, 16, 22) mají z většiny erární oblečení, a to včetně spodního prádla, a je jim po každém praní vydáno jiné. Pacienti tak erární oblečení v podstatě sdílí. Na některých z těchto stanic pacienti pobývají i řadu měsíců. Nemocnice sdělila, že není v jejích technických možnostech zajistit, aby pacienti, pokud nemají vlastní oblečení, měli po dobu hospitalizace přiřazeno erární oblečení určené jen pro ně.

Dle personálu není možné nechat pacientům jejich vlastní oblečení i kvůli tomu, že ho několikrát denně zašpiní a je třeba ho často prát. Pokud by měli vlastní (i erární vydávané po dobu hospitalizace pouze jim), tak by pak bylo náročné rozpoznat, co je čí. Erární prádlo pere centrální prádelna, není možné ho prát pro jednotlivé pacienty odděleně. Řešení pomocí našehlovacích pásků se jménem pacienta a následné třídění oblečení je dle nemocnice neproveditelné.

Nezpochybňuji, že zajištění erárního oblečení, které bude po dobu hospitalizace určeno jen jednomu pacientovi (pokud nemá vlastní osobní oblečení), je obtížnější než stávající praxe.

V zařízeních sociálních služeb, které často poskytují péči lidem s obdobnými potřebami (jako stanice následné péče v nemocnici) by taková praxe však byla zcela nepřípustná. Nejedná se tak o faktickou nemožnost opatření naplnit, ale o systémový problém, jenž může nemocnice ovlivnit jen částečně.

V rámci reformy péče o duševní zdraví vznikl doporučený postup,¹ který se týká i vlastního oděvu pacientů. Očekávám, že Ministerstvo zdravotnictví jako zřizovatel nemocnice a gestor reformy péče o duševní zdraví zhodnotí, zda podmínky v nemocnici odpovídají doporučenému postupu, a případně pomůže situaci změnit.

Žádám Vás o vyjádření, zda je praxe v nemocnici týkající se erárního oblečení v souladu s doporučeným postupem. Dále Vás žádám, aby Ministerstvo zdravotnictví jako zřizovatel nemocnice poskytlo nemocnici podporu při vytváření podmínek, které umožní, aby stejnému pacientovi po celou dobu jeho hospitalizace bylo přiděleno oblečení (pokud musí mít erární), které bude nosit pouze on.

Opatření č. 44 – Uzamykání pacientů z protiepidemických důvodů

Text opatření ve zprávě: Uzamykat z protiepidemických důvodů na pokojích pouze pacienty, u nichž pro to existuje právní důvod a ten pacientům prokazatelně sdělovat (průběžně).

Zpráva se opatření věnuje na straně 42 a 43.

Ačkoliv nezpochybňuji, že proniknutí nákazy do zdravotnického zařízení představuje závažný problém, a rozumím snaze nemocnic předejít této situaci, která může ohrozit život a zdraví, tak i v krizové situaci musí docházet k omezování osobní svobody pouze v souladu se zákonem a pouze tehdy, pokud pacient není ochoten se na pokoji zdržovat dobrovolně.

Uzamčení pacienta v místnosti z protiepidemických důvodů podle mě nelze považovat za použití omezovacího prostředku podle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů. Mám za to, že pacienta lze v odůvodněných případech uzamknout podle § 67 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů, v rámci karanténních opatření. Uložení takového opatření však musí být přezkoumatelné, a to jak poskytovatelem zdravotních služeb (nemocnicí), tak orgánem ochrany veřejného zdraví (krajskou hygienickou stanicí), případně i soudem, přezkum však nemá odkladný účinek. Rozhodnutí nemocnice musí být písemné a pacient v něm musí být poučen o možnosti přezkumu.

Ve vyjádření ze dne 9. 9. 2022 ředitel nemocnice předložil jiný právní výklad toho, jak má nemocnice postupovat podle zákona o ochraně veřejného zdraví v rámci karanténních opatření. Ve zprávě je uvedeno, že rozhodnutí o uložení karanténního opatření ve formě

1 Doporučený postup: Vodítka pro naplňování kvality péče [online]. Praha: Reforma péče o duševní zdraví. Dostupné z: <https://www.reformapsychiatrie.cz/clanek/doporuceny-postup-voditka-pro-naplňování-kvality-pece> [cit. 28. 11. 2022].

Oděvu pacientů se v Kapitole 1 - Právo na přiměřenou životní úroveň týkají body 1.4.3 a 1.4.4.

uzamčení na pokoji má vydat nemocnice. Ředitel nemocnice se kloní k názoru, že by rozhodnutí měl vydat orgán ochrany veřejného zdraví.

Moje bývalá zástupkyně opakovaně žádala Ministerstvo zdravotnictví,² aby nemocnicím (ne nutně jen psychiatrickým) poskytlo metodické vedení pro uzamčení pacienta na pokoji z protiepidemických důvodů. Doposud se tak nestalo.

Metodické vedení považuji za důležité jak pro případ opakování epidemie, tak i pro jiná infekční onemocnění, s nimiž se na psychiatrických odděleních setkávám, například se může jednat o svrab.

Žádám Vás o sdělení, zda nemocnicím poskytnete metodické vedení v tom, za jakých podmínek lze přistoupit k uzamčení pacienta na pokoji, a kdy se tak případně stane.

Vážený pane ministře, o vyjádření Vás žádám ve lhůtě 60 dnů od obdržení tohoto dopisu.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Přílohy

Zpráva ze systematické návštěvy Psychiatrické nemocnice Brno (sp. zn. 39/2022/NZ/MSŘ)

Reakce nemocnice na zprávu ze dne 9. 6. 2022

Doplňující výzva ze dne 13. 7. 2022

Reakce nemocnice na zprávu ze dne 9. 9. 2022

² Naposledy se tak stalo na jednání dne 6. 10. 2021.